

RAPORT - SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI ZADAŃ

w **2009 roku**

PRZEZ

**GMINNY SYSTEM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
DLA MIASTA TARNOWA**

TARNÓW 2010 rok

Raport opracowany został przez Zespół Interdyscyplinarny ds. monitorowania realizacji Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa, powołany Zarządzeniem Nr 282/2008 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 17 października 2008 roku, w składzie:

- Jerzy Szczepaniec** - Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy - **Koordinator Zespołu**;
- Joanna Biskupska** - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Danuta Ciszek** - Referat Edukacji w Wydziale Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa;
- Dorota Bogusz** - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Iwona Mielec** - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- Wacław Srebro** - Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Pedagogiczna;
- Robert Kozak** - Komenda Miejska Policji;
- Romuald Rojek** - Samodzielne stanowisko ds. organizacji pozarządowych w Urzędzie Miasta Tarnowa
- Jerzy Duda** - Referat Opieki Społecznej w Wydziale Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Tarnów, listopad 2010 roku

Dane statystyczne – analiza porównawcza

Przytoczone poniżej dane liczbowe opisujące zjawisko przemocy w rodzinie dotyczą lat 2007 – 2008 - 2009 w celu wyodrębnienia ew. tendencji w procesie **działań** poszczególnych służb i instytucji, a także rozwoju **różnych aspektów** samego zjawiska przemocy.

W przypadku danych z Policji i Prokuratury istotne znaczenie mają dane z lat 2008 i 2009, gdyż tylko w tych latach dotyczą one terenu miasta Tarnowa i stąd są porównywalne.

POLICJA

2009 r.

Z łącznych danych dotyczących wyłącznie terenu miasta Tarnowa, uzyskanych z **Komisariatu Policji Tarnów- Centrum i Tarnów- Zachód** wynika, iż w 2009 roku przeprowadzono ogółem **1723 interwencji domowych** (co stanowiło spadek o 54 w stosunku do roku 2008). W tym samym okresie sporządzono **236 Niebieskich Kart** – zatem co siódma interwencja kończyła się sporządzeniem Niebieskiej Karty (**około 14 %**).

W 2008 roku przemoc domową stwierdzono w **305 przypadkach**, wszczynając procedurę „Niebieska Karta” - tj. w ok.**18 % interwencji**.

Policyjne statystyki odnotowały w 2009 roku **236 sprawców** przemocy domowej. W znacznej części były to osoby będące **pod wpływem alkoholu**, spośród których **80 osób** zostało zatrzymanych w Izbie Wytrzeźwień i w policyjnych pomieszczeniach dla zatrzymanych.

W 2008 roku stosowania przemocy domowej dopuściło się **306 sprawców** (298 mężczyzn, 13 kobiet). W chwili interwencji przeprowadzanej przez policjantów **203** sprawców przemocy znajdowało się **pod wpływem alkoholu (66,3 %)**. Część sprawców została zatrzymana w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych – **10 osób**, oraz w Izbie Wytrzeźwień – **117 osób**.

Tarnowska policja przekazała w 2009 roku łącznie **165** informacji w ramach współpracy z instytucjami pomocowymi (Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Ośrodki Pomocy Społecznej, itp.). W 2008 roku przekazano 178 takich informacji.

PROKURATURA REJONOWA

2009 r.

W **Prokuraturze Rejonowej** w Tarnowie, w 2009 roku zarejestrowano **806** spraw (w **2008 roku 862**) o przestępstwa popełnione na terenie miasta Tarnowa z artykułów związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, w tym:

- **270** spraw (art. 157 kk);
- **295** sprawy (art. 190 kk);
- **22** sprawy (art. 191 kk);
- **22** spraw (art. 197 kk);
- **1** sprawa (art. 203 kk);
- **196** sprawy (art. 207 kk).

84 sprawy złożono bezpośrednio do Prokuratury.

Wszczęto 355 postępowań (w 2008 roku – 479).

Spośród tych spraw umorzeniem postępowania zakończyło się **270** spraw (**2008 r.- 234**)
Do Sądu skierowano **115** spraw, w tym:

- **114** z aktem oskarżenia; (**2008 r. – 76** spraw)
- **1** sprawa z wnioskiem o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających (**2008 r. – 3** wnioski o warunkowe umorzenie, **5** o zastosowanie środków zabezpieczających).

SĄD REJONOWY

2007, 2008 i 2009 .r

Liczba orzeczeń wydanych przez **Wydział II Karny Sądu Rejonowego w Tarnowie** w kolejnych latach: 2007, 2008 i 2009 – z art. art. 157, 190, 191, 197, 203, i 207 kk przedstawiała się następująco:

- **kary bezwzględnego pozbawienia wolności – 24** w roku 2007; **20** w 2008 ;
20 w 2009
- **z warunkowym zawieszeniem wykonania kary – 26** w roku 2007 ; **23** w 2008;
11 w 2009
- **zakaz zbliżania** - nie orzeczono w 2007 r., w **2008 roku orzeczono w 1 przypadku;**
w 2009 – w 4 przypadkach (2 - w zw. z art. 197, 2 – w zw. z art. 207)
- **zobowiązania do leczenia odwykowego** - nie orzeczono w 2007 i 2008 r; natomiast
w 2009 r. – w 2 przypadkach (w zw. z art. 207)
- **nakazu opuszczania lokalu przez oskarżonego** - nie orzeczono w 2007, 2008 i
w 2009 r;
- **nakazu uczestnictwa oskarżonego w programach korekcyjno – edukacyjnych dla
sprawców przemocy w rodzinie** - nie orzeczono w 2007, 2008 i 2009 r.

Liczba orzeczeń wydanych przez **Wydział VII Karny Sądu Rejonowego w Tarnowie** w 2009 roku z art. 157, 190, 191, 197, 203, i 207 kk przedstawiała się następująco (łącznie dla wszystkich wymienionych art. kk) :

- **kary bezwzględnego pozbawienia wolności – 4**
- **z warunkowym zawieszeniem wykonania kary – 68**
- **zakaz zbliżania** - nie orzeczono,
- **zobowiązania do leczenia odwykowego** - nie orzeczono,
- **nakazu opuszczania lokalu przez oskarżonego** - nie orzeczono,
- **nakazu uczestnictwa oskarżonego w programach korekcyjno – edukacyjnych dla
sprawców przemocy w rodzinie** - nie orzeczono.

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Według statystyk **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej** w Tarnowie, w **2009 r.** - liczba rodzin objętych pomocą wynosiła **5407**, tj. **14571 osób**; w **2007** – **4038 rodzin**, tj. **9887 osób**, w **2008 roku** - **5235 środowisk**, tj. **13 732 osób**. Z powodu występowania przemocy domowej z pomocy korzystało w 2009 roku **105** rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła **284**, co oznacza, że były to osoby bezpośrednio uwikłane w przemoc - ofiary, sprawcy, świadkowie. Dane za **2007 rok** : **17 rodzin (59 osób)**. W **2008** MOPS udzielił pomocy w **82** przypadkach występowania przemocy w rodzinie.

Ponadto, w 2009 roku m. in. objął pomocą:

- **382** rodziny (**659** osób) z problemem uzależnienia od alkoholu oraz narkomanii członka rodziny,
2007 r. - **319** rodzin (**686** osoby); **2008 r.** – **324** środowiska z problemem alkoholizmu lub narkomanii;
- **422** rodziny (**557** osób) z zaburzeniami i chorobami psychicznymi,
- **1806** rodzin (**3453** osoby) z problemem bezrobocia, w **2007 r** **2327** rodzin (**6837** osób); w **2008** – **2 246** środowisk
- **945** rodzin (**2115** osób) z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w **2007 r** **685** rodzin (**2442** osoby); w **2008** – **965** środowisk;
- **69** rodzin (**88** osób) zgłaszających trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, w **2007 r** **29** rodzin (**46** osób); w **2008** – **134** środowiska;
- **236** rodzin (**634** osoby) ze względu na zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe; **2008 r** **26** środowisk

Powyższe kategorie problemów często współwystępują lub mogą być przyczyną przemocy w rodzinie, a więc osoby rekrutujące się z tych rodzin znajdują się w grupie ryzyka zetknięcia się z diagnozowanym problemem. Istnieje też prawdopodobieństwo, iż część tych rodzin obecnie doświadcza także problemu przemocy, jednak pozostaje on nieujawniony ze względu na jego specyfikę lub nie jest kategoryzowany jako bezpośrednia przyczyna udzielanej pomocy.

TOIKIWOP

2009 r.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w **2009** r. przeprowadził **3354 interwencji w sprawach 1439 osób.** (w 2007 r. - **2262 interwencje** w sprawach **920 osób**, w 2008 r. - **4325** interwencji w sprawie **953** klientów).

Jako bezpośrednią przyczynę korzystania z pomocy, przemoc w rodzinie podało:

- 2007 r. - 183 osoby, tj. 20% wszystkich klientów
- 2008 r. – 337 osób tj. 37% wszystkich klientów
- 2009 r. - **381 osób** tj. 26% wszystkich klientów

Problem uzależnienia w rodzinie zgłosiło :

- **2007 r. - 151** klientów, w 2008 r. było to **130** osób, w 2009 r. – **207** osób

Z powodu konfliktów i kryzysów rodzinnych oraz małżeńskich zgłosiło się:

- w **2007 r. - 206** osób, w 2008 r. były to **274** osoby, w 2009 r. **459** osób

W ramach realizacji zadań **specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie:**

- w **2007** r. w miesiącach III-XII, z całodobowego pobytu skorzystało łącznie **12** rodzin tj. **32** osoby w tym **19** dzieci, z czego **7** rodzin pochodziło z terenu Tarnowa (16 osób w tym 8 dzieci)
- w **2008** r. – **22 rodziny**, tj. **62** osoby w tym **40** dzieci, z czego **9** rodzin z terenu Tarnowa (**23** osoby, w tym **14** dzieci).
- w **2009** r. - **20 rodzin**, tj. **55** osób w tym **35** dzieci, z czego 9 rodzin z terenu Tarnowa.

Całodobowy pobyt w TOIKiWOP każdorazowo związany był z sytuacjami bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia osób korzystających ze schronienia w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie.

TOIKiWOP realizując program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie, objął oddziaływaniami skazanych osadzonych w obu tarnowskich **zakładach karnych.**

- **2007 r. - 26** skazanych
- 2008 r. - **91** skazanych
- **2009r. - 82** skazanych

W 2008 roku z inicjatywy TOIKiWOP i w porozumieniu z Wojewódzkim Ośrodkiem Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Tarnowie, na terenie WOLUiW powstała grupa korekcyjno - edukacyjna dla sprawców przemocy w rodzinie będących po programie terapii uzależnień. W ramach tego punktu objęto oddziaływaniem:

- w 2008 r. – **7 osób**
- w 2009 r. **17 osób**

Dane liczbowe **nadal, tzn. podobnie jak to ukazano w raporcie za 2008 rok**, ukazują znaczące dysproporcje pomiędzy ilością zdiagnozowanych przez policję i instytucje pomocowe sytuacji stosowania przemocy a liczbą spraw prowadzonych przez sądy; jeszcze większe – w stosunku do ilości spraw zakończonych orzeczeniem kary.

Na taki stan rzeczy aktualny pozostaje wpływ następujących czynników:

- niechęć ofiar przemocy domowej do wszczęcia wobec sprawcy wszelkich formalnych działań (wynika zazwyczaj z psychologicznego uwikłania ofiary i zależności od sprawcy);
- nieznanomość prawa i obowiązujących procedur (zarówno przez ofiarę, jak i osoby pomagające);
- nieufność ofiar wobec służb pomocowych i skuteczności ich działania;
- przyzwolenie rodziny na przemoc;
- akceptacja przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- brak wsparcia ze strony najbliższych;
- długotrwała procedura, która obciąża ofiarę (powodując konieczność przebywania poza domem, zmiany szkół przez dzieci, ciągłego czuwania nad bezpieczeństwem);
- brak wiedzy i umiejętności gromadzenia dowodów w sprawie;
- niechęć świadków do składania zeznań (często podyktowana strachem o własne bezpieczeństwo);
- niska karalność (większość umorzeń lub wyroków z zawieszeniem wykonania kary), a więc konieczność powrotu do funkcjonowania ze sprawcą.

Z przedstawionych danych wynika również, iż przewidziane w kodeksie karnym, w szczególności w odniesieniu do sprawców przemocy w rodzinie, **środki zapobiegawcze**

(nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania, zakaz zbliżania się do ofiary) są **nadal stosowane przez prokuraturę i sąd – sporadycznie.**

Zapisy wprowadzone do kodeksu karnego przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy, w przypadku tarnowskiego wymiaru sprawiedliwości – nie znajdują w zasadzie zastosowania.

Z powyższego wynika, **iż jedynym sposobem zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy jest ich izolacja od sprawcy poprzez umieszczenie w całodobowym ośrodku wsparcia.** Takie rozwiązanie, już od momentu ujawnienia, przeciwstawienia się przemocy domowej przenosi cały ciężar postępowania na ofiary: konieczność opuszczenia mieszkania (z ryzykiem zadłużenia go przez sprawcę, zniszczenia wspólnego mienia, wyprzedaży wspólnego majątku np. na alkohol), przeniesienia dzieci do innych szkół, przedszkoli, ciągły lęk o swoje i dzieci bezpieczeństwo (w drodze do pracy, szkoły itp.). To także jest jednym z powodów, dla których ofiary przemocy domowej wstrzymują się od działania (czują się dodatkowo karane, a nie – chronione).

Pobyt w ośrodku nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy. Jest to okres niewystarczający na sfinalizowanie wszelkich formalnych spraw wynikających z decyzji ofiary – jeśli taką podejmie - o niepozostawaniu w związku ze sprawcą (sprawa karna, rozwód czy separacja, eksmisja sprawcy ze wspólnie zajmowanego lokalu itp.), a w szczególności dotyczących kwestii mieszkaniowych (**egzekwowanie wyroków eksmisyjnych trwa kilka lat**).

Doświadczenie minionego roku i lat poprzednich pokazało, iż obecnie ilość całodobowych miejsc, jakimi dysponuje TOIKiWOP, zaspokaja potrzeby miasta.

Gmina Miasta Tarnowa **nadal** nie posiada mieszkań chronionych, które mogłyby być takimi miejscami krótkotrwałego pobytu, do czasu uzyskania samodzielnego lokum.

Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy w rodzinie jest pierwszoplanowym, najważniejszym zadaniem. Bez planowych i ciągłych działań w tym zakresie nie można mówić o skutecznym udzielaniu o pomocy ofiarom przemocy domowej.

Tarnowski sąd nie korzysta również z możliwości zobowiązywania sprawców do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. Taką szansę mają osoby pozbawione wolności, głównie poprzez realizowane przez TOIKiWOP zajęcia programowe oraz – w nielicznych przypadkach – osoby motywowane do udziału w programie przez kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, policjantów, terapeutów uzależnień. Skuteczność tego motywowania jest jednak niewielka z uwagi na brak u sprawców przemocy poczucia

zagrożenia konsekwencjami. Dla nich jednak najbardziej zagrażająca i mogąca wzmocnić motywację do podjęcia zmian zachowań jest konsekwencja nieuchronności wykonania kary (głównie pozbawienia wolności). Stworzenie możliwości wyboru: praca nad zmianą zachowań albo bezwzględne odbycie kary za przestępstwa związane z przemocą – nie jest stosowane przez tarnowskie instytucje wymiaru sprawiedliwości.

Tylko nieliczni sprawcy przemocy domowej trafiają do zakładów karnych, większość z nich pozostaje w środowisku rodzinnym bez profesjonalnej pomocy, a tym samym możliwości zmiany swojego zachowania do czasu, aż ich postępowanie dowodowo wypełni znamiona przestępstwa na tyle, by orzec wobec nich karę pozbawienia wolności.

Powyższe skutkuje nie tylko poczuciem bezkarności sprawcy, ale – przede wszystkim - odbiera poczucie bezpieczeństwa i sprawstwa ofiarom przemocy domowej oraz obniża skuteczność innych działań.

Niepokojąca jest **liczba osób należących do tzw. grup ryzyka**. Istnieje duże prawdopodobieństwo występowania agresywnych zachowań i przemocy wobec członków rodziny przez te osoby. Liczba tych osób i rodzin dotkniętych przemocą – z różnych powodów, m.in. wymienionych wyżej - nie jest ujawniana.

Taka sytuacja niesie zagrożenie traumatycznych skutków wieloletniego pozostawania ofiar w destrukcyjnych związkach oraz ich dzieci – w głęboko dysfunkcyjnych rodzinach. W tych przypadkach działania naprawcze mogą okazać się mało skuteczne w porównaniu do poniesionych kosztów.

Powyższa analiza, pomimo braku jednoznacznej oceny skali zjawiska, nadal pokazuje znaczące, powtarzające się luki w wielu obszarach przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz skutecznego pomagania ofiarom i sprawcom. **Najpilniejsze potrzeby w tym względzie niezmiennie dotyczą:**

- stałych akcji edukacyjno – informacyjnych dla wszystkich mieszkańców miasta w celu uświadomienia wagi problemu oraz indywidualnych i społecznych skutków przemocy w rodzinie;

- systematycznie przekazywanych i aktualizowanych informacji na temat obowiązujących procedur oraz miejsc, gdzie szukać pomocy, wsparcia i schronienia;
- podnoszenia świadomości i odpowiedzialności osób zatrudnionych w instytucjach zobowiązanych do informowania policji lub prokuratury o sytuacjach przemocy w rodzinie;
- systematycznych, specjalistycznych szkoleń dla kadry pomocowej;
- stosowania przez prokuraturę i sąd środków probacyjnych, w tym głównie nakazu opuszczenia miejsca zamieszkania, zakazu zbliżania się do ofiary, zobowiązania do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców, wnioskowanie o zobowiązanie do leczenia odwykowego, **zamiast** nieprecyzyjnego i nie dającego się wyegzekwować: **powstrzymywania od nadużywania alkoholu** (czy innych środków psychoaktywnych)
- zwiększenia skuteczności stosowania procedur dot. motywowania do leczenia i zobowiązania do leczenia odwykowego, wg schematu: praca MKRPA - ilość wniosków przekazywanych do sądu - monitoring leczenia osób, które dobrowolnie zobowiązały się do terapii - realizacja postanowień sądu o zobowiązaniu do leczenia odwykowego);
- **zwiększenia poziomu realizacji wyroków eksmisyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie, w zasobach gminy ilości mieszkań socjalnych;**
- uruchomienia na terenie miasta mieszkań chronionych;

Zagrożenia wynikające z zaniedbania w/w działań dotyczą możliwości wystąpienia wielu negatywnych zjawisk. Nadal istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że skutkować będą:

- niechęcią ofiar i świadków do podejmowania czynności procesowych i przeciwstawienia się przemocy w rodzinie (z uwagi na narażanie się na dodatkowe urazy, wtórną traumę);
- powielaniem patologicznych wzorców zachowań, wchodzeniem w destrukcyjne zależności (sprawca – ofiara), nieumiejętnością rozpoznawania i reagowania na sytuacje przemocowe w środowisku;
- wtórną wiktymizacją, dalszymi urazami ofiar i świadków związanymi z niewystarczającą wiedzą i umiejętnościami służb pomagających;
- niską efektywnością podejmowanych działań – przy wysokich kosztach pomocy, nadmiernym nakładzie środków;

- obniżaniem skuteczności niesionej pomocy w sytuacji braku orzekania i/lub egzekwowania nakazu podjęcia leczenia odwykowego oraz długo trwającej procedury;
- poczuciem bezkarności sprawcy i akceptacji społecznej jego zachowań oraz pogłębieniem wyuczony bezradności ofiary, a także demoralizacją społeczności lokalnej w przypadku braku orzekania środków probacyjnych, a w końcowym etapie postępowania - braku orzekania kary wobec sprawcy przemocy w rodzinie.

Jak wynika z analizy treści diagnozy zawartej w Gminnym Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa, a także uzyskanych w ankiecie ewaluacyjnej danych w lat 2008 i 2009, określone w Systemie potrzeby oraz wynikające z nich zagrożenia pozostają niezmiennie. Ignorowanie lub brak właściwych działań na rzecz zaspokajania powyższych potrzeb przez tarnowskie instytucje uniemożliwia ich efektywną współpracę, a tym samym pozostaje w opozycji ze skutecznym działaniem Systemu. Brak realizacji postulowanych działań lub daleki od optymalnego stopień zaspokajania potrzeb w tym zakresie nadal implikować będzie regularny wzrost kosztów przy zaniżonej efektywności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

JAKOŚĆ WSPÓŁPRACY SYSTEMOWEJ

1. *Określ (zakreśl) współdziałania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie z wymienionymi niżej instytucjami wg skali:*

Lp	Instytucja	często	rzadko	czasami	brak współdziałania	Inne (określ)
1.	Policja:	7	-	1	2	-
2.	Sąd:	4		3	1	stosownie do potrzeb
3.	Prokuratura:	5	1	1	2	stosownie do potrzeb
4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:	6	1	3	1	
5.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy:	4	1	4		bardzo rzadko
6.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:	3	1	2	4	stosownie do potrzeb
7.	Placówki oświatowe	4	1	6		
8.	Placówki służby zdrowia:	2	2	4	2	stosownie do potrzeb

2. *Wymień trudności występujące we współdziałaniu z w/w instytucjami.*

Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej – Urząd Miasta Tarnowa (WZO-UMT):

- brak współpracy z niektórymi instytucjami wymienionymi w punkcie 1 ankiety wynika z zadań określonych w regulaminie organizacyjnym Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa.

POLICJA:

- praktycznie brak informacji (lub są one incydentalne) z placówek oświatowych i służby zdrowia dotyczących przemocy w rodzinie

MOPS:

- dot. Policji: trudności w nawiązaniu i regularnych kontaktach z dzielnicowymi,
- dot. Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: długo trwające procedury, brak informacji zwrotnych, brak zgłoszeń ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie,
- dot. Sądu: trudności w uzyskiwaniu informacji, w tym o rozstrzygnięciach w sprawach z wniosku MOPS.

Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy:

- brak informacji zwrotnych jakie działania podjęto wobec rodziny i jak dalej rodzina funkcjonuje,
- brak koordynatora działań pomocy rodzinie.

TOIKiWOP:

- częste inicjowanie kontaktu polegające na przekazaniu informacji problemowej i brak dalszej współpracy (dot. placówek oświatowych)

- nadal częste trudności w uzyskaniu informacji od organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości – choć zauważalna poprawa współpracy

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Przyjazny Dom”:

- brak społecznego przekonania o skuteczności zmian w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Dom Dziecka nr 2:

- Placówka nie ma doświadczeń związanych bezpośrednio z przemocą w rodzinie, dlatego trudno jest określić trudności we współdziałaniu oraz oczekiwania

Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny - „eliminowane na bieżąco”.

Prokuratura, Sąd Rejonowy Wydział II Karny, Sąd Rejonowy Wydział VII Karny, Pogotowie Opiekuńcze - brak uwag.

3. Wymień oczekiwania wobec w/w instytucji.

WZO-UMT

- Działania wpływające na zmianę społecznego nastawienia do zjawiska przemocy w rodzinie

POLICJA :

- informacji zwrotnych o sposobie wykorzystania informacji przesłanych przez Policję
- w związku z planowanych wejściem w życie „Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Tarnowa” oczekiwania idą w kierunku zapewnienia ofierze przemocy wsparcia psychologicznego w miejscu zamieszkania (np. pierwsze spotkanie z psychologiem w czasie gdy sprawca jest jeszcze izolowany w IW lub PDOZ)”.

Sąd Rejonowy Wydział II Karny:

- dalsza współpraca na dotychczasowych warunkach

Prokuratura:

- szybkość w realizacji zleconych czynności

MOPS:

- robocze spotkania przedstawicieli instytucji i służb w celu omówienia bieżących trudności, zmian w przepisach, procedurach itp.,
- wspólne- z dzielnicowymi- wizyty w środowisku

Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy:

- konieczne jest systemowe współdziałanie na rzecz rodziny i wzajemna współpraca

Pogotowie Opiekuńcze:

- współpraca układa się prawidłowo

Dom Dziecka nr 2:

- placówka nie ma doświadczeń związanych bezpośrednio z przemocą w rodzinie, dlatego trudno jest określić trudności we współdziałaniu oraz oczekiwania

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Przyjazny Dom”:

- płynny przekaz informacji między ww instytucjami w oparciu o prawidłową komunikację interpersonalną
- zmniejszenie zjawiska przemocy

TOIKIWOP-

- stała współpraca i kooperacja w celu zapobiegania powielaniu i podejmowaniu działań wykluczających się,
- efektywna i przyjazna komunikacja,
- zaangażowanie w osiągnięcie sukcesu i wspólnych celów,
- bezkolizyjny przepływ informacji

Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny, Sąd Rejonowy Wydział VII Karny - brak uwag.

4. Wymień braki (trudności) po stronie własnej placówki (organizacji), które zmniejszają efektywność pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

MOPS-

- brak koordynatora działań związanych z przemocą domową,
- niewystarczająca liczba szkoleń w tym zakresie

Dom Dziecka nr 2:

- brak zatrudnionych w placówce specjalistów jak: pracownik socjalny, psycholog

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Przyjazny Dom”:

- brak bezpośredniego kontaktu ze sprawcami przemocy
- brak współpracy z placówką”.

TOIKIWOP:

- stałe problemy budżetowe placówki (w tym niejasność posiadanych środków finansowych),
- brak możliwości systematycznych szkoleń, podnoszenia kwalifikacji,
- brak wykwalifikowanych psychoterapeutów

Sąd Rejonowy Wydział II Karny, Pogotowie Opiekuńcze:

- nie stwierdzono, nie występują

Sąd Rejonowy Wydział VII Karny, Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny, Prokuratura, Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy:

- brak uwag.

POLICJA:

- brak odpowiedzi

5. Wskaż własne propozycje zmian systemowych oraz koniecznych do podjęcia działań/zadań – w tym dotyczących Waszej placówki (organizacji) - na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Sąd Rejonowy Wydział II Karny:

- bardziej ścisła współpraca

MOPS-

- powołanie zespołu interdyscyplinarnego złożonego z przedstawicieli wym. instytucji koordynującego działania, konsultującego indywidualne przypadki, udrażniającego przepływ informacji, informującego o zmianach w obowiązujących przepisach prawa, procedurach itp.,

- interdyscyplinarne, specjalistyczne szkolenia,
- akcje edukacyjno- informacyjne dla mieszkańców miasta oraz instytucji zobligowanych do pracy w obszarze przemocy domowej,

Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy:

- powołać Zespół Interdyscyplinarny złożony z przedstawicieli w/w instytucji, który będzie odpowiedzialny za monitoring realizacji planu pomocy rodzinie i spowoduje większe systemowe współdziałanie instytucji na rzecz pomocy rodzinie”.

Dom Dziecka nr 2:

- zwiększenie działań terapeutycznych w placówce poprzez zagwarantowanie środków w budżecie na ten cel”.

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Przyjazny Dom:

- większy nacisk ze strony instytucji na pracę ze sprawcą przemocy poprzez edukację w zakresie:
  - definiowania przemocy,
  - stosowania technik zatrzymywania (stopniowania zachowań przemocowych)

TOIKiWOP:

- zaostrenie kar i praktykowanie orzekania środków probacyjnych dla osób stosujących przemoc, w tym szczególnie zobowiązanie do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- pomoc ofiarom przemocy w uzyskaniu samodzielności poprzez stworzenie preferencyjnych warunków uzyskania lokali mieszkalnych z zasobów gminy,
- praktyka powiadamiania organów ścigania o podejrzeniu krzywdzenia i przemocy przez służbę zdrowia, placówki oświatowe”.

Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny, Sąd Rejonowy Wydział VII Karny, Prokuratura, Pogotowie Opiekuńcze:

- brak uwag.

POLICJA:

- brak odpowiedzi

Ponadto:

Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa przedstawił odpowiedzi na pytanie dot. innych podmiotów realizujących zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Wskaż inne podmioty na terenie gminy i miasta Tarnowa działające na rzecz rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie i realizowany przez nie zakres działań (znany Ci).

- **Tarnowskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym** - prowadzenie profesjonalnego punktu konsultacyjno-diagnostycznego, prowadzenie kampanii przeciwdziałania patologiom społecznym „Wolność - Kocham i Rozumiem”,
- **Stowarzyszenie „Arka” Poradnia Specjalistyczna i Telefon Zaufania w Tarnowie** – prowadzenie telefonu zaufania nr 19487 i poradni specjalistycznej przy pomocy wykwalifikowanej kadry (psycholog, terapeuta ds. uzależnień, pedagog, duszpasterz, doradca rodzinny),

- **Liga Kobiet Polskich Zarząd Wojewódzki w Tarnowie** – prowadzenie telefonu zaufania „*Niebieska Linia*” i punktu konsultacyjnego dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, realizacja programu „*Bezpieczna kobieta – bezpieczna rodzina*”, w ramach którego prowadzona jest indywidualna terapia ofiar przemocy domowej i sprawców przemocy domowej oraz edukacja nt. przemocy w rodzinie przez socjologa, prawnika, doradcę rodzinnego, terapeutę,
- **Kuria Diecezjalna w Tarnowie Wydział Duszpasterstwa Trzeźwości i Uzależnień i Wydział Duszpasterstwa Małżeństw i Rodzin** – pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą w rodzinie,
- **Świetlice środowiskowe prowadzone przez Caritas Diecezji Tarnowskiej, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej, Akcję Katolicką Diecezji Tarnowskiej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Tarnowie i Fundację Polską „Arka”** realizujące zadanie: „*Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych opieki, pomocy w nauce, organizacji wolnego czasu i zajęć sportowych oraz rozwoju zainteresowań poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych*”, w ramach którego:
  - a. dają dzieciom i młodzieży możliwość opuszczenia patologicznego środowiska rodzinnego w godzinach popołudniowych, możliwość zapewnienia bezpieczeństwa i opieki po zajęciach szkolnych, szansę systematycznego odrabiania zadań szkolnych i właściwego, aktywnego wypoczynku w godnych warunkach,
  - b. uświadamiają podopiecznych poprzez realizację programów profilaktycznych,
  - c. utrzymują stały kontakt z rodzinami, a w przypadku stwierdzenia u dziecka objawów przemocy ze strony rodziców, opiekunów czy innych członków rodziny mają obowiązek poinformować o tym fakcie właściwą jednostkę
- **Grupy samopomocowe realizujące program AA (zorganizowane przy niektórych tarnowskich parafiach)** - samopomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą w rodzinie”,

Wymień trudności występujące we współdziałaniu z w/w instytucjami (podmiotami).

Z w/w podmiotami współpraca układa się zadowolająco:

- Tarnowskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym, Stowarzyszenie „Arka” Poradnia Specjalistyczna i Telefon Zaufania, Liga Kobiet Polskich, Caritas Diecezji Tarnowskiej, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej, Akcja Katolicka Diecezji Tarnowskiej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Tarnowie i Fundacja Polska „Arka” **otrzymały** z Urzędu Miasta Tarnowa **dotacje celowe** na realizację powyższych zadań,
- Policja, Straż Miejska i Wydziały Kurii Diecezjalnej – zwłaszcza Wydział Duszpasterstwa i Uzależnień – włączają się w organizowane przez Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej kampanie przeciwdziałania patologiom społecznym, dotyczące również przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej (np. „*Wolność – Kocham i Rozumiem*”),

PODSUMOWANIE REALIZACJI ZADAŃ ZA 2009 ROK

Cel szczegółowy: 1. Podnoszenie świadomości społecznej poprzez profilaktykę zjawiska przemocy domowej.

Lp.	ZADANIA	REALIZACJA ZADAŃ ZA 2009 ROK
1.	Edukacja w zakresie zjawiska przemocy domowej – skierowana do dzieci i młodzieży	<p><u>Informacje na godzinach wychowawczych,</u></p> <p>w trakcie 667 spotkań objęto edukacją 14 605 uczniów, w tym w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szkołach Ponadgimnazjalnych - 6 453 - Gimnazjach - 2 489 - Szkołach Podstawowych – 3 174 - Placówkach Oświatowych - 2 439 - Przedszkolach - 50 <p><u>rozmowy indywidualne:</u> z 374 osobami</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Szkołach Ponadgimnazjalnych - 90, - w Gimnazjach – 102, - w Szkołach Podstawowych - 98, - w Placówkach Oświatowych - 79, - w Przedszkolach - 5. <p><u>warsztaty</u></p> <p>Forma warsztatów była realizowana 169 razy, uczestniczyło w nich 1 696 uczniów. Przedszkola i Placówki Oświatowe nie organizowały tego typu zajęć.</p> <p>Warsztaty odbyły się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szkołach Ponadgimnazjalnych - 123 <li style="padding-left: 20px;">dla 1083 uczniów - Gimnazjach - 38 dla 360 uczniów - Szkołach Podstawowych - 8 <li style="padding-left: 20px;">dla 253 uczniów <p>Łącznie 1210 działaniami objęto 16 675 dzieci i młodzieży, w tym w :</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Szkołach Ponadgimnazjalnych – 7626 (w 2008 roku - 9171) - Gimnazjach - 2951 (w 2008 r. - 1923) - Szkołach Podstawowych – 3525 (w 2008 r. - 2443) - Placówkach oświatowych – 2518 (w 2008 r. 32) - Przedszkolach - 55 (w 2008 r. - 406) <p>Dom Dziecka Nr 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupa wsparcia -15 spotkań – 3-4 wychowanków - Warsztaty – 7 (18 wychowanków) <p>Policja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zrealizowano 40 prelekcji (około 1000 uczestników) w szkołach różnych typów prowadzonych przez policjantów Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Tarnowie poruszających zagadnienie przemocy rówieśniczej i przemocy w rodzinie.
2.	<p>Edukacja rodziców; przekazywanie informacji na temat miejsc gdzie można szukać pomocy</p>	<p><u>Informacje na zebraniach z rodzicami :</u></p> <p>Ogółem w trakcie 257 spotkań objęto edukacją 8 728 rodziców w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szkoły Ponadgimnazjalne – 5 314 - Szkoły Podstawowe – 1 715 - Gimnazja – 1 244 - Placówki Oświatowe – 230 - Przedszkola – 255 <p><u>Warsztaty:</u></p> <p>Zrealizowano 91 warsztatów, w których uczestniczyło 1085 rodziców, w tym w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szkołach Ponadgimnazjalnych - 5 (344 rodziców), - Gimnazjach - 2 (117 rodziców) - Szkołach Podstawowych – 82 (596 rodziców) - Placówkach Oświatowych – 2 (28

rodziców).

Przedszkola nie organizowały tego typu zajęć.

rozmowy indywidualne - 358 osób.

Najczęściej odbywały się w Szkołach Podstawowych -145, następnie w Szkołach Ponadgimnazjalnych- 74, rzadziej w Placówkach Oświatowych-56, Gimnazjach- 49 i Przedszkolach- 34.

Łącznie w 2009 roku zrealizowano 348

działań dla 10 171 rodziców

(w 2008 r. -178 działań dla 7075 rodziców),

w tym działaniami objęto :

- w Szkołach Ponadgimnazjalnych:

- 5732 rodziców (2008 r. – 3492)

- w Gimnazjach :

- 1410 rodziców (2008 r. – 919)

- w Szkołach Podstawowych:

- 2458 rodziców (2008 r. – 2293)

- w Placówkach Oświatowych:

- 314 rodziców (2008 r. – 68)

- w Przedszkolach:

- 289 rodziców (2008 r. – 303)

MOPS:

- działania informacyjne- 482 osoby,

- prowadzony przez Fundację „Dzieci

Niczyje” Program „Dobry Rodzic- Dobry Start”;

(2008 r. - 198 osób)

OAO:

- edukacja prowadzona w czasie szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych i adaptacyjnych - **77 osób**;

TOIKiWOP:

- Szkoła dla rodziców i wychowawców

		<ul style="list-style-type: none"> - 12 osób; - Warsztaty dla nauczycieli i pedagogów - 38 osób; <p>placówki służby zdrowia – nie wykazały takich działań w ankiecie;</p> <p>lekarze rodzinni – – nie wykazano takich działań w ankiecie;</p> <p>Policja: prelekcje dla rodziców w czasie zebrań szkolnych - 10 warsztatów (ok. 600 osób);</p>
3.	Realizacja zadań w ramach kampanii przeciwko przemocy w rodzinie	<p>MOPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w ogólnopolskiej Kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”, pod hasłem- „Bite dzieci widzą świat inaczej”- kolportaż materiałów (plakaty, ulotki, broszury); <p>TOIKiWOP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w ogólnopolskiej Kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”, pod hasłem- „Bite dzieci widzą świat inaczej”- przyjęcie roli ambasadora Kampanii - kolportaż materiałów (plakaty, ulotki, broszury), organizacja imprez: - festyn rodzinny (element kampanii przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci) - zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów szk. podst. „Przemoc w Internecie”; - konkurs plastyczny „Szczęśliwe dzieciństwo” dla dzieci ze szkół podstawowych (wpłynęło 56 prac) <p>Policja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia rad pedagogicznych - 8 warsztatów (ok. 160 osób); - udział w konferencjach organizowanych przez podmioty poza policyjne- 2 warsztaty; - szkolenia wewnętrzne w ramach doskonalenia kwalifikacji (służby dyżurne, dzielnicowi, policjanci ogniw patrolowo-interwencyjnych)- 5 warsztatów (ok. 100 osób); - realizacja zadań Krajowego Programu

		<p>Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; - realizacja zadań Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007- 2013;</p> <p>UMT: - nie realizowano programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - udzielono dotacji celowej LKP na realizację programu „Bezpieczna kobieta-bezpieczna rodzina”;</p>
4.	<p>Systematyczne kampanie edukacyjno-profilaktyczne w lokalnych mediach</p>	<p>TOIKiWOP: - podejmował współpracę ze stacjami telewizyjnymi (TVN, TVP Kraków), rozgłościami radiowymi (RDN Małopolska, Radio Kraków), lokalną prasą oraz portalami internetowymi informując o bieżącej działalności Ośrodka, realizowanych przedsięwzięciach profilaktycznych lub z inicjatywy samych mediów- komentując aktualne wydarzenia społeczne związane z zakresem działań Placówki. We wszystkich kontaktach z mediami dominującym zagadnieniem było przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i podnoszenie świadomości społecznej w tym zakresie.</p>
5.	<p>Stale informowanie i edukacja osób z tzw. grup ryzyka</p>	<p>MOPS: - 249 osób – edukacja dorosłych;</p> <p>TOIKiWOP : 666 osób – działania informacyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc lub z grup ryzyka, 381 osób - w ramach realizacji zadań ośrodka interwencji kryzysowej (interwencje w syt. kryzysowych, porady, itp.), 55 osób w ramach realizacji zadań specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (klienci stacjonarni).</p> <p>Policja: - 236 osób – w ramach procedury Niebieskiej Karty, Dzielnicowi, realizując procedurę NK, na bieżąco pracowali z tzw. „grupami ryzyka” które stanowiły osoby bezpośrednio lub pośrednio pokrzywdzone w wyniku stosowania przemocy . Takich osób było</p>

		ok. 500
--	--	---------

Cel szczegółowy: 2. Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy.

Lp.	ZADANIA	REALIZACJA ZADAŃ ZA 2009 ROK
1.	Zawiadamianie policji lub prokuratora o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny	<p>Liczba powiadomień: <u>jednostki pomocy społecznej:</u> - MOPS – 2 (2008 r.- 28);</p> <p>- TOIKiWOP – 8; (2008 r.- 3)</p> <p>- OAO – 1 (2008 r.- 0)</p> <p>- placówki opiekuńczo – wychowawcze – 0;</p> <p><u>placówki edukacyjne:</u> - 19 w tym: Gimnazja - 7, Szkoły Ponadgimnazjalne - 4 Placówki Oświatowe - 4, Szkoły Podstawowe 3 Przedszkola 1 (2008 r. – łącznie 7)</p> <p><u>placówki służby zdrowia:</u> - Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika nie wykazano, - - Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza) - nie wykazano.</p>
2.	Interwencje w sytuacjach przemocy w rodzinie	<p>Policja: 1723 interwencje; (2008 r. 1777 interwencji); MOPS: 127;</p> <p><u>Placówki edukacyjne</u></p> <p>Ogółem we wszystkich ankietowanych placówkach interwencją objęto</p>

		<p>366 uczniów i 303 rodziców, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Szk.Ponadgimnazjalnych: 62 w stos. do uczniów, 30 – do rodziców - w Gimnazjach : 37 – do uczniów, 24 – do rodziców - w Szk.Podstawowych: 245 – do uczniów, 166 – do rodziców - w Przedszkolach : 5 rozmów z rodzicami - w Plac.Oświatowych: 22 – do uczniów, 78 – do rodziców
3.	Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy mieszkającym wspólnie ze sprawcą	<p>Policja: podjęto interwencje w celu zapewnienia bezpieczeństwa 500 osobom w sytuacjach przemocy domowej -kuratorzy sądowi: brak informacji</p>
4.	Stosowanie oraz egzekwowanie zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary przemocy	<p>Prokuratura: 2009 r.: 2;</p> <p>Sąd Okręgowy – Wydział Karny: brak informacji;</p> <p>Sąd Rejonowy – Wydział Karny: 1;</p> <p>Policja: w związku z liczbą wyroków sądowych dotyczących zastosowania tego środka nie podejmowano</p>
5.	Stosowanie przepisu dotyczącego nakazu opuszczenia lokalu przez oskarżonego	<p>Prokuratura: brak informacji;</p> <p>Sąd Okręgowy: brak informacji;</p> <p>Sąd Rejonowy: brak informacji;</p> <p>Policja: związku z brakiem postanowień sądu dotyczących zastosowania tego nakazu nie podejmowano</p>
6.	Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy w rodzinie (dorośli z dziećmi)	<p>TOIKiWOP: 55 osób w tym : 20 dorosłych i 35 dzieci, z czego 9 rodzin z terenu Tarnowa (w 2008 r. - 8 rodzin z terenu Tarnowa)</p>
7.	Zapewnienia schronienia małoletnim	<p>Pogotowie Opiekuńcze: - 27, (2008 r.- 40) Dom Dziecka nr 2: - 5 (2008 r.- 17)</p>

8.	Monitoring sytuacji ofiar przemocy po opuszczeniu TOIKiWOP	TOIKiWOP: 9 osób z miasta Tarnowa; monitorowanie: dwa razy w roku w formie: - ankiet do instytucji (MOPS, GOPS, Policja, PCPR) - kontaktów indywidualnych lub telefonicznych z ofiarami przemocy (spotkania w TOIK i WOP lub wizyty w miejscu zamieszkania); MOPS: 24 środowisk; (2008 r.- 5 środowiska) Policja – bieżący monitoring w ramach działań dzielnicowych; - około 165 kuratorzy sądowi: brak danych.
9.	Tworzenie mieszkań chronionych i zapewnienie ich funkcjonowania	Wydział Geodezji i Gospodarowania Nieruchomościami: Gmina Miasta Tarnowa nie dysponuje mieszkaniami chronionymi; Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej (WZiOS): brak informacji o działaniach inicjujących tworzenie mieszkań chronionych
10.	Zwiększenie ilości mieszkań socjalnych	Brak informacji dotyczących zwiększenia liczby mieszkań socjalnych

Cel szczegółowy: 3. Degresja szkód i negatywnych skutków stosowania przemocy u ofiar i członków rodzin

Lp.	ZADANIA	REALIZACJA ZADAŃ ZA 2009 ROK
1.	Udzielanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego osobom uwikłanym w przemoc	TOIKiWOP: - 903 (144 klientów) - -porady psychologiczne, (2008 r. - 835 (270 klientów) - 371 (98 klientów) - porady prawne (2008 r. - 322 (148 klientów) - 547 (101 klientów) porady socjalne (2008 r. - 506 (252 klientów) - 179 (34 klientów) porady wychowawcze,

		<p>MOPS: - 105 + ustawowe formy pomocy; (2008 r. - 82 + ustawowe formy pomocy;</p> <p>OAO: brak informacji; 8 - liczba porad</p> <p>Dom Dziecka Nr 1: - konsultacje psychologiczne i psychiatryczne dot.dzieci - 20</p> <p><u>organizacje pozarządowe:</u> - brak danych za 2009 r.</p> <p>Policja: Działania wynikające z Zarządzenia 162/08 KGP z 18.02.2008 r.- realizacja procedury NK- 236 pomnożone przez liczbę spotkań w danej rodzinie;</p> <p>Szkoły i Plac. Oświatowe – w materiale dołączonych poniżej zestawienia tabelarycznego</p>
2.	Funkcjonowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	<p>TOIKiWOP: - grupa wsparcia dla ofiar przemocy (29 osób); - grupa psychoedukacyjna dla mieszkanek SOWdOP (6 osób); - zajęcia dla dzieci i młodzieży dotkniętej problemem przemocy;</p> <p><u>organizacje pozarządowe:</u> ARKA: nie prowadzi;</p> <p>LKP: nie prowadzi;</p> <p>CARITAS: nie prowadzi;</p> <p>TTZPS: nie prowadzi.</p>
3.	Praca w grupach terapeutycznych dla ofiar przemocy	<p>TOIKiWOP: Nie prowadzi grupy terapeutycznej.</p>
4.	Tworzenie świetlic profilaktycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży	<p>WZiOS: W ramach przekazanego organizacjom pozarządowym do realizacji zadania : „Zapewnienie</p>

		<p><i>dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych opieki, pomocy w nauce organizacji czasu wolnego i zajęć sportowych oraz rozwoju zainteresowań poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych” – powołano 11 świetlic środowiskowych działających w dni nauki szkolnej przez co najmniej 4 godziny dziennie, do których łącznie uczęszczało 474 dzieci i młodzieży.</i></p> <p>Na terenie miasta Tarnowa nie prowadzi się świetlic socjoterapeutycznych</p> <p><u>organizacje pozarządowe:</u> CARITAS: - świetlice profilaktyczno-wychowawcze (4 przy tarnowskich parafiach) systematyczna praca z dziećmi i ich okazjonalne spotkania z rodzicami lub opiekunami prawnymi (<i>dofinansowywane ze środków gminy</i>)</p>
5.	Praca w zespołach interdyscyplinarnych (planowanie i realizacja zadań pomocowych)	<p>TOIKiWOP: 9 spotkań zespołów interdyscyplinarnych z udziałem osób spoza Ośrodka w sprawie ofiar przemocy zamieszkałych w SOWdOP, z terenu miasta Tarnowa. W sumie uczestniczyło w nich ok.20 osób (przedstawiciele MOPS, GOPS, Policji, Kuratorskiej Służby Sądowej, TOIK i WOP). - 24 wewnętrzne spotkania zespołu, w ramach których w konwencji zespołu interdyscyplinarnego wypracowuje się diagnozę i program pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc;</p> <p>MOPS: - 30 spotkań w sprawie 66 osób;</p> <p>inne instytucje: brak danych.</p>

6.	Bieżąca wymiana informacji i współpraca w sprawach dotyczących zjawiska oraz indywidualnych przypadków	MOPS: - założenie 28 Niebieskich Kart, (2008 r. – 43) - 97 Niebieskich Kart- monitoring zgłoszonych przez Policję w ramach w/w procedury; (2008 r. – 59) Policja: - założenie 236 Niebieskich Kart; - powiadomienia i monity dotyczące sytuacji rodzinnej ofiar przemocy, przekazane przez policjantów- dzielnicowych do instytucji pomocowych- 165;
7.	Systematyczne, specjalistyczne szkolenie kadry pomocowej	UMT – nie prowadzono; MOPS - brak danych

Cel szczegółowy : 4. Zmiana postaw i zachowań dysfunkcyjnych sprawców przemocy, przywrócenie prawidłowych wzorców funkcjonowania społecznego.

Lp.	ZADANIA	REALIZACJA ZADAŃ ZA ROK 2009 ROK
1.	Konsekwentne stosowanie procedur dot. motywowania do leczenia i zobowiązania do leczenia odwykowego - monitoring leczenia osób, które dobrowolnie zobowiązały się do terapii - realizacja postanowień sądu o zobowiązaniu do leczenia	MKRPA: 92 wnioski do Sądu o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu; Sąd: wykazano brak orzeczenia zobowiązań w sprawach związanych z przemocą; Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współzależnienia: 24 - średnia ilość monitów skutkująca podjęciem procedury leczenia odwykowego, 143 - ilość podjętych terapii z postanowienia Sądu , 113 - ilość przekazanych do Sądu zgłoszeń o nie zgłaszaniu się, czy też przerwaniu, leczenia do którego osoby zobowiązały się przed Sądem , 507 - ilość osób, które dobrowolnie podjęły leczenie

		<p>w tym: 82 zakończyło wstępny etap procesu terapii, a 21 zakończyło pełny cykl terapii;</p> <p>Policja: brak informacji.</p>
2.	<p>Stosowanie środków probacyjnych (kierowanie sprawców do programów korekcyjno – edukacyjnych)</p>	<p>Sąd Rejonowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 orzeczenie zakazu zbliżania się, (2008 r. – 1) - innych środków probacyjnych (w tym nakazu uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym) nie orzeczono
3.	<p>Realizacja zajęć korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy w zakresie radzenia sobie ze złością, agresją w środowisku otwartym oraz w zakładach karnych.</p>	<p>TOIKiWOP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24 osoby skazane na karę pozbawienia wolności osadzonych w Zakładzie Karnym w Tarnowie - Mościcach, - 58 skazanych sprawców przemocy skazanych na karę pozbawienia wolności osadzonych w Zakładzie Karnym w Tarnowie, ul. Konarskiego; - 17 osób - sprawców przemocy zmotywowanych do zmiany zachowań, będących po podstawowej terapii (uzależnieni od alkoholu lub narkotyków) – program realizowany w Wojewódzkim Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Tarnowie. <p>Łącznie programem korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie TOIKiWOP objął w 2009 roku 99 osób. (2008 r. – 123 osoby)</p> <p><u>organizacje pozarządowe:</u></p> <p>ARKA: nie prowadzi;</p> <p>CARITAS: nie prowadzi;</p> <p>LKP: nie wykazała.</p>

Cel szczegółowy: 5. Podniesienie efektywności działań oraz usprawnienie kooperacji osób, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Lp.	ZADANIA	REALIZACJA ZADAŃ ZA ROK 2009 ROK
1.	Zarządzanie Gminnym Systemem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Prezydent Miasta Tarnowa
2.	Systematyczne, coroczne spotkania – ewaluacja Systemu, korekta zadań	W 2009 roku odbyły się 3 spotkania Zespołu dotyczące zakresu i sposobu dokonywania badań oraz sposobu raportowania danych dot. funkcjonowania Systemu.
3.	Wnioskowanie w sprawie dostosowania form pomocy, metod pracy, zasobów do bieżących potrzeb	

Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa przedstawił materiał łączny (w tej części dot. realizacji zadań w Systemie) - jak następuje:

Edukacja prowadzona przez Szkołę/PPP/SPPT w zakresie zjawiska przemocy domowej dotycząca dzieci i młodzieży.

Dominującym typem działań pod względem edukacji w zakresie zjawiska przemocy domowej była *informacja na godzinach wychowawczych, spotkaniach*. Ogółem w trakcie 667 spotkań objęto edukacją 14 605 uczniów, w tym:

- 6 453 uczniów- Szkoły Ponadgimnazjalne
- 3 174- Szkoły Podstawowe
- 2 489- Gimnazja
- 2 439- Placówki Oświatowe
- 50- Przedszkola

Forma *warsztatów* była realizowana 169 razy, uczestniczyło w nich 1 696 uczniów. Przedszkola i Placówki Oświatowe nie organizowały tego typu zajęć. Zdecydowanie najwięcej warsztatów odbyło się w Szkołach Ponadgimnazjalnych (123- 1083 uczniów), następnie w: Gimnazjach (38 warsztatów- 360 uczniów) i Szkołach Podstawowych (8-253).

Na trzecim miejscu znalazły się *rozmowy indywidualne*- 374 osoby . Najczęściej odbywały się one w Gimnazjach – 102, kolejno: Szkołach Podstawowych-98, Szkołach Ponadgimnazjalnych- 90, Placówkach Oświatowych-79, Przedszkolach-5.

Przykłady tematów dotyczących przemocy domowej dla dzieci i młodzieży

We wszystkich ankietach zgłaszano realizację tematów dotyczących przemocy.

Dominowały tematy agresji i przemocy w szkole i rodzinie (48 placówek, w tym najwięcej 21- Szkoły Ponadgimnazjalne, 13- Szkoły Podstawowe), umiejętności społecznych (16- placówek), praw człowieka i dziecka (14- placówek).

Pozostałe tematy dotyczyły uzależnień (7-placówek), relacji w rodzinie (5-placówek), odpowiedzialności karnej nieletnich (4-placówki), praw i obowiązków ucznia (2), bezpieczeństwa (2), eurosierot (1) i sytuacji trudnych (1).

Tematy zostały uporządkowane i skategoryzowane w 7 grup. Poniżej zamieszczone są tematy realizowane z dziećmi i młodzieżą. Niektóre z nich powielają się w różnych placówkach.

Tematy realizowane z dziećmi i młodzieżą

Przedszkola:

1. **Agresja i przemoc:** „Nie milcz – reaguj”, „Przemoc i agresja w środowisku szkolnym- przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów”, „Problem przemocy domowej”, „Opanowywanie złości i agresji”, „Nawiązywanie nieagresywnych kontaktów”
2. **Uzależnienia:** „Problem alkoholizmu rodzica”
3. **Umiejętności społeczne:** „Normy i zasady współżycia i współpracy w grupie rówieśniczej”, „Nauka asertywności w kontakcie z innymi ludźmi”, „Kiedy dziecko może powiedzieć nie- nabywanie umiejętności obronnych”, „Dostrzeganie i wyrażanie negatywnych uczuć”, „Pokojuowe rozwiązywanie konfliktów”
4. **Prawa człowieka i dziecka:** „Jesteśmy dziećmi i mamy swoje prawa”, „Moje ciało należy do mnie”, „Zły dotyk, dobry dotyk”.
5. **Bezpieczeństwo:** „Rozmowy na temat bezpiecznych kontaktów z dorosłymi”, „Współczesne zagrożenia cywilizacyjne”

Szkoły Podstawowe:

1. **Agresja i przemoc:** „Skąd się bierze agresja i przemoc”, „Warsztaty na temat agresji”, „Jak rozpoznać czym jest przemoc”, „Przemoc i agresja w szkole i rodzinie”, „Agresja, jej przejawy i sposoby przeciwdziałania”, „Jak rozumieć problem przemocy w rodzinie”, „Jak radzić sobie ze złością”, „Agresja fizyczna i psychiczna wśród rodzeństwa”, „Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, „Jak nie agresja to co – zajęcia edukacyjno – wychowawcze z pedagogiem szkolnym”, „Dylemat”- profilaktyczny spektakl interaktywny dot. przeciwdziałania przemocy, „Mechanizm powstawania agresji i sposoby walki z agresją”, „Dostarczenie wiedzy na temat przemocy domowej, telefony zaufania dla dzieci i młodzieży”, „Kocham nie biję”

2. **Umiejętności społeczne:** „Potrafię rozwiązywać konflikty, zajęcia edukacyjno-profilaktyczne z zakresu treningu umiejętności interpersonalnych z pedagogiem szkolnym w ramach zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych (forma warsztatów)”, „Kiedy mówić nie”
3. **Prawa człowieka i dziecka:** „Prawa dziecka – prawa rodziny”, „Szanuj bliźniego swego jak siebie samego”
4. **Bezpieczeństwo:** „Bezpiecznie w szkole i nie tylko”
5. **Odpowiedzialność karna nieletnich:** Spotkanie z policjantem - „ Odpowiedzialność nieletnich za czyny”
6. **Sytuacje trudne:** „Rozwiązujemy trudne problemy”

Gimnazja

1. **Agresja i przemoc:** „Zapoznanie uczniów z tzw. „ Pakietem edukacyjnym 116 111” – dotyczącym telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży”, „Metody działania sprawcy”, „Rodzaje przemocy”, „Gdzie sięgać po pomoc”, „Skutki przemocy w rodzinie”, „Informacje gdzie szukać pomocy – infolinie”, „Telefony zaufania”, „Propagowanie wśród uczniów społecznych kampanii informacyjnych, których celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie np. >> Kocham- reaguję<<” „Życie bez przemocy w rodzinie”, „Cyberprzemoc”
2. **Uzależnienia:** „Uzależnienie i współuzależnienie”, „Pułapka- czyli droga do uzależnienia”, „Zniewolone życie”, „Profilaktyka uzależnień”
3. **Umiejętności społeczne:** „Doskonalenie umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej, asertywności, sposobów rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w sytuacjach trudnych - w ramach zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych prowadzonych przez pedagoga szkolnego (także formy warsztatowe)”
4. **Relacje w rodzinie:** „Moja rodzina”
5. **Prawa człowieka i dziecka:** „Prawa człowieka i prawa dziecka”, „Godność człowieka”, „Prawo do miłości i godnego życia”
6. **Odpowiedzialność karna nieletnich:** „Odpowiedzialność nieletnich wobec prawa”
7. **Prawa i obowiązki ucznia:** „Prawa i obowiązki ucznia, dziecka”

Szkoły Ponadgimnazjalne

1. **Agresja i przemoc:** „Agresja i przemoc w rodzinie- sposoby przeciwdziałania”, „Prawa człowieka. Radzenie sobie z własną i cudzą agresją”, „Przemoc i agresja – jak im się przeciwstawić”, „Co to jest cyberprzemoc i jak tego uniknąć”, „Czym jest agresja”, „Umiejętność radzenia sobie w sytuacji przemocy”, „Zachowania agresywne”, „Dzieci maltretowane i molestowane”, „Co robić w sytuacjach zagrożenia”, „Udzielenie informacji o placówkach pomocowych”, „Mój wpływ na atmosferę życia rodzinnego- przemoc, i odpowiedzialność karna nieletnich”, „Przemoc i agresja w rodzinie, „Kocham – reaguję”,

„Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, poznawanie instytucji wspierających rodzinę”, „Gdzie szukać pomocy- instytucje wspierające ofiary przemocy w rodzinie”, „Ciche cierpienie- przemoc w rodzinie”, „Gdy stajesz się ofiarą przemocy”, „Jak pomóc ofiarom przemocy”, „Jak pomóc ofiarom przemocy w rodzinie”, „ Kocham nie biję”, „Dziecko krzywdzone”, „formy pomocy dla rodzin”

2. **Uzależnienia:** „Cykl zajęć z profilaktyki uzależnień”, „Profilaktyka antyalkoholowa”, „Alkohol- powiedz nie”
3. **Umiejętności społeczne:** „Konflikty i sposoby ich rozwiązywania”, „Nabywanie nowych i doskonalenie posiadanych umiejętności efektywnego komunikowania się”, „Radzenie sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi”, „Komunikacja interpersonalna, rozwiązywanie konfliktów”.
4. **Relacje w rodzinie:** „Budowanie prawidłowych relacji w rodzinie”, „Relacje interpersonalne rodzic- uczeń”
5. **Eurosieroty:** „Eurosieroty – problem migracji rodziców”
6. **Prawa dziecka i człowieka:** „Program profilaktyczny - >>Godność człowieka<<”, „Ochrona dobra dziecka w obliczu prawa”, „Rola wartości moralnych i norm społeczno- prawnych w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie”

Placówki Oświatowe

1. **Agresja i przemoc:** „Zasady i normy postępowania w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu”, „Patologia w rodzinie”, „Obraz mojej rodziny w przyszłości - przemoc w rodzinie”, „Prawa dziecka – gdzie szukać pomocy, „Gdzie szukać pomocy w przypadku występowania przemocy domowej”.
2. **Umiejętności społeczne:** „Wzorce zachowań, radzenie sobie z negatywnymi emocjami”, „Złość i agresja pod kontrolą, konflikty szkolne i klasowe”, „Modelowanie zachowań asertywnych”
3. **Relacje w rodzinie:** „Wzmacnianie więzi rodzinnych”, „Podkreślenie roli rodziny”,

Edukacja prowadzona przez Szkołę/PPP/SPPT w zakresie zjawiska przemocy domowej dotycząca rodziców/rodziny.

Dominującym typem działań pod względem edukacji w zakresie zjawiska przemocy domowej była *informacja na godzinach wychowawczych, spotkaniach*. Ogółem w trakcie 257 spotkań objęto edukacją 8 728 rodziców w tym

- 5 314 - Szkoły Ponadgimnazjalne
- 1 715- Szkoły Podstawowe
- 1 244- Gimnazja
- 230 - Placówki Oświatowe
- 225- Przedszkola

Forma **warsztatów** była realizowana 91 razy, uczestniczyło w nich 1085 rodziców. Przedszkola nie organizowały tego typu zajęć. Zdecydowanie najwięcej warsztatów odbyło się w Szkołach Podstawowych (82- 596 rodziców), następnie w: Szkołach Ponadgimnazjalnych (5 – 344 rodziców), Gimnazjach (2 – 117 rodziców) i Placówkach Oświatowych (2-28 rodziców).

Na trzecim miejscu znalazły się **rozmowy indywidualne**- 358 osób. Najczęściej odbywały się w Szkołach Podstawowych -145, następnie w Szkołach Ponadgimnazjalnych- 74, rzadziej w Placówkach Oświatowych-56, Gimnazjach- 49 i Przedszkolach- 34.

Przykłady tematów dotyczących przemocy domowej dla rodziców

We wszystkich ankietach zgłaszano realizację tematów dotyczących przemocy. Dominowały tematy agresji i przemocy w szkole i rodzinie (32 placówki, w tym najczęściej 13- Szkoły Ponadgimnazjalne, 10- Szkoły Podstawowe), relacji w rodzinie (17- placówek), praw człowieka i dziecka (11- placówek).

Najmniej spotkań organizowano na temat : uzależnień (3), umiejętności społecznych (2), eurosierot (2), odpowiedzialności karnej nieletnich (2).

W Szkołach Ponadgimnazjalnych dwukrotnie odbyły się spotkania z rodzicami na temat nowego zjawiska społecznego -eurosierotctwa.

Przykłady tematów dotyczące rodziców

Przedszkola

- 1. Agresja i przemoc:** „Udzielanie kar cielesnych”, „Informowanie o instytucjach udzielających specjalistycznego wsparcia w sytuacjach kryzysowych”, „Nie milcz- reaguj”, „Zajęcia edukacyjne dla rodziców i dzieci dotyczące przemocy w rodzinie”
- 2. Uzależnienia:** „Wpływ alkoholizmu i przemocy na emocjonalny i społeczny rozwój dziecka”
- 3. Umiejętności społeczne: brak**
- 4. Relacje w rodzinie :** „Zapoznanie rodziców z instytucjami zajmującymi się wsparciem w sytuacji przemocy domowej”
- 5. Eurosieroty: brak**
- 6. Prawa dziecka i człowieka :** „Odpowiedzialność rodzicielska w świetle przepisów prawa”

Szkoły Podstawowe

1. Agresja i przemoc: „Przemoc rówieśnicza, przemoc w rodzinie”, „Jak sobie radzić w sytuacji przemocy w domu”, „ Co robić kiedy mam już dość i chcę uderzyć swoje dziecko” , „Agresja wśród nastolatków”, „Kocham-nie biję”, „Doradztwo w zakresie korzystania z pomocy specjalistycznej”, „Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie”

2. Uzależnienia: brak

3. Umiejętności społeczne: Warsztaty - „Prawidłowa komunikacja i tworzenie informacji zwrotnych w pracy z uczniem trudnym”

4. Relacje w rodzinie: „Trudności wychowawcze- kary i nagrody”, „Tworzenie prawidłowych relacji z dzieckiem w ramach kampanii medialnej – Kocham znaczy - nie biję, reaguję, mam czas, nie krzyczę”, „Najczęściej popełniane błędy wychowawcze” , „Dobre słowo na początek i koniec dnia- obraz szczęśliwej rodziny”, „Sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych”

5. Eurosieroty: brak

6. Prawa dziecka i człowieka: „Doradztwo w zakresie korzystania z pomocy specjalistycznej” , „Mam prawo żyć godnie” , „Godność człowieka”

7. Odpowiedzialność karna nieletnich: „Zagrożenia, przestępczość i odpowiedzialność nieletnich”

Gimnazja

1. Agresja i przemoc: Przekazanie rodzicom informatora na temat aktualnych instytucji udzielających pomocy psychologiczno-pegagogicznej min. TOIK, TTZPS, „ Internet- dużo możliwości, dużo zagrożeń”, „Dzielnicowy- przyjacielem szkoły”- w ramach projektu KMP, „Krzywdzenie dzieci- symptomy, diagnoza, budowanie planów pomocy”- materiały z TOIK, „Gdzie szukać pomocy”, „Skarby odnalezione” , „Szkolne procedury w szczególnych sytuacjach” , „Przemoc w rodzinie” , „Sygnały ostrzegawcze w przypadku zachowań ryzykownych”

2. Uzależnienia: brak

3. Umiejętności społeczne: brak

4. Relacje w rodzinie: „Skutki przemocy w rodzinie”, „System nagród i kar”, „Postawy rodzicielskich wpływ na wychowanie”, „Tworzenie prawidłowych relacji z dzieckiem

5. Eurosieroty: brak

6. Prawa dziecka i człowieka: „Prawa dziecka i człowieka”, „Godność człowieka”

Szkoły Ponadgimnazjalne

1. Agresja i przemoc

„Skarby odnalezione”, „Przemoc i agresja w środowisku szkolnym i pozaszkolnym”, „Jak uchronić dziecko przed przemocą domową”, „Rodzaje przemocy w rodzinie”, „Uregulowania prawne dotyczące przemocy w rodzinie”, „ Informacja o instytucjach pomocowych dla rodzin dotkniętych przemocą”, „Przemoc w rodzinie- jak jej przeciwdziałać”, „Agresja w rodzinie”

2. Uzależnienia : „Alkoholizm, przemoc, przestępczość”, „Uzależnienia”

3. Umiejętności społeczne: brak

- 4. Relacje w rodzinie:** „Porozumienie między rodzicami, a dziećmi”, „Prawidłowe postawy rodzicielskie” , „Agresja, narkotyki- relacja między rodzicami a dziećmi”
- 5. Eurosieroty :** „Migracja rodziców- problem migracji” , „Eurosieroctwo - jako nowe zjawisko społeczne”
- 6. Prawa dziecka i człowieka :** „Nie ma dziecka- jest człowiek” , „Godność człowieka”, „Prawa dziecka”

Placówki Oświatowe

- 1. Agresja i przemoc:** : „Asertywność- jak zachować się gdy dotyka mnie przemoc w rodzinie”
- 2. Uzależnienia: brak**
- 3. Umiejętności społeczne :** „ Trudności w komunikacji z dzieckiem”
- 4. Relacje w rodzinie:** „Hierarchia wartości w moim życiu- szczęśliwa rodzina” , „Wzmacnianie więzi rodzinnych - podkreślanie roli rodziny” , „ Miłość, odpowiedzialność rodzicielska- realizacja potrzeb psychicznych dzieci” , „ Skutki trudności wychowawczych” , „Nieprawidłowe postawy rodzicielskie” , „Warsztaty umiejętności wychowawczych”, „Szkoła dla rodziców i wychowawców”
- 5. Eurosieroty: brak**
- 6. Prawa dziecka i człowieka: brak**

Liczba uczniów w Szkole/ Przedszkolu/PPP/SPT* będących ofiarami przemocy w rodzinie (dotkniętych przemocą w rodzinie) pozostających w rejestrach placówki

Najwięcej zarejestrowanych uczniów- ofiar przemocy zgłosiły Placówki Oświatowe (52) :

- SOSW- 22 ofiary
- SPPT- 16 ofiar
- Pogotowie Opiekuńcze- 10
- PPP- 4
- Zespół Specjalnych Szkół Przychodni- 0
- Zespół Szkół Specjalnych dla Niesłyszących i Słabo Słyszących – 0 ,

Szkoły Podstawowe- 22 przypadki, Gimnazja -20, Szkoły Ponadgimnazjalne- 31. Przedszkola- brak zgłoszeń.

W sumie liczba uczniów- ofiar przemocy w ankietowanych placówkach wyniosła 125.

Pomoc udzielona osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie

W Przedszkolach przeprowadzono 5 rozmów indywidualnych z rodzicami.

W Szkołach Podstawowych interweniowano w stosunku do uczniów 245 razy. Były to głównie indywidualne rozmowy dyscyplinujące i wspierające, cykliczne spotkania z wychowawcą i pedagogiem, indywidualne spotkania z psychologiem oraz spotkania psychoedukacyjne. Interwencje w stosunku do rodziców wystąpiły 166 razy i obejmowały spotkania z psychologiem, dyrektorem, wychowawcą i pedagogiem oraz miały charakter psychoedukacyjny.

W Gimnazjach interweniowano w stosunku do uczniów 37 razy. Dominującą formą interwencji były rozmowy wspierające i współpraca z kuratorami sądowymi i Policją. Interwencje w stosunku do rodziców wystąpiły 24 razy i były analogiczne do rodzaju interwencji wobec uczniów.

W Szkołach Ponadgimnazjalnych interweniowano w stosunku do uczniów 62 razy. Były to głównie rozmowy wspierające i rozmowy z pedagogiem. Natomiast w stosunku do rodziców interwencji były 30 (16 – rozmów z psychologiem, 10 – rozmów wspierających, jednostkowe przypadki skierowań do placówek pomocowych, np. TOIK, SPPT)

W Placówkach Oświatowych interweniowano w stosunku do uczniów 22 razy poprzez skierowania do Sądu- 10, rozmowy z pedagogiem, psychologiem oraz skierowania do placówek pomocowych, np. TOIK, SPPT, PPP.

Interwencje w stosunku do rodziców wystąpiły 78 razy i obejmowały w zdecydowanej większości rozmowy indywidualne (55), poinformowanie Sądu (10), terapię indywidualną i rodzinną (4+ 5), skierowania do placówek pomocowych, np. TOIK, MOPS, SPPT, PPP.

Ogółem we wszystkich ankietowanych placówkach interwencją objęto **366 uczniów i 303 rodziców**.

Liczba udokumentowanych powiadomień (zgłoszeń) o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny.

Na **19** zgłoszeń ze wszystkich ankietowanych placówek, najwięcej miało miejsce w Gimnazjach (7), następnie po 4 w szkołach Ponadgimnazjalnych i Placówkach Oświatowych, 3- w Szkołach Podstawowych i 1 – w Przedszkolu.

Realizacja rządowych programów przeciwdziałania przemocy.

Dokładna analiza została przedstawiona w I Części Sprawozdania. Obejmuje ona tematy programów realizowanych w konkretnych szkołach, z wyszczególnieniem tych placówek, które ich nie realizowały.

Liczba specjalistycznych porad udzielonych osobom uwikłanym w przemoc rodzinną (ofiaram) przez SPPT i PPP w zakresie dotyczącym i wynikającym z zadań placówki

Z uwagi na kadre zatrudnioną w SPPT i PPP poradnictwo prawne i socjalne nie mogło zostać przeprowadzone. Natomiast pomoc psychologiczną udzielono 21 osobom - w SPPT, 10 osobom w PPP. Poza tym w SPPT informowano telefonicznie zainteresowanych, gdzie szukać pomocy.

Liczba aktualnie funkcjonujących grup wsparcia, pośrednio udzielających pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.

SPPT:

- 4 grupy socjoterapeutyczne dla dzieci z klas I – VI, 2 grupy dla młodzieży gimnazjalnej, w których mogły znajdować się dzieci: ofiary przemocy domowej i dzieci z rodzin alkoholowych- dzieci z zaburzeniami zachowania o różnym pochodzeniu.

Ankieta dla prowadzących grupy wsparcia i inne zajęcia grupowe dot. pomocy osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie nie została wypełniona.

Opracowanie:
PPP w Tarnowie
mgr Iwona Mielec

Wydział Edukacji dołączył wnioski dot. realizacji zadań w latach 2008 i 2009 oraz działań przyszłościowych, jak następuje:

Monitoring przeciwdziałania przemocy w rodzinie z zakresu Oświaty za 2009 r. - uwagi i wnioski Wydziału Edukacji w ramach *Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa*.

1. Z analizy jakościowej ankiet skierowanych do szkół i placówek oświatowych za 2009 r. i porównania z 2008 r., badających ich działania w omawianym zakresie, widać pewien wzrost świadomości szkół i placówek oświatowych w Tarnowie w tym temacie i poprawę umiejętności radzenia sobie z problemem oraz wzrost liczby udokumentowanych powiadomień.
2. Konieczna jest 2 razy w roku informacja do dyrektorów szkół i placówek oświatowych ze strony koordynatora *Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa* obejmująca:
  - a) na początku roku sprawozdawczego:
    - określenie celu i zakresu działań w Oświacie w ramach ww. programu, sugestii tematów wymagających zwrócenia uwagi i wykonania w danym roku sprawozdawczym, skorelowanych z zadaniami gminnymi, określenia głównych zadań i propozycji miejskich
    - przekazanie szkołom i placówkom oświatowym ankiet badających ich aktywność w danym roku z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; omówienie celu i sposobu wypełnienia
  - b) na końcu roku sprawozdawczego:
    - podsumowanie działań Zespołu Monitorującego działania miejskie i raportu z tych działań za dany rok z określeniem sposobu wykorzystania wyników
    - podziękowanie tym, którzy nadesłali wypełnione ankiety i przypomnienie tym, którzy tego nie uczynili o ważności zagadnienia, przekazanie uwag dot. sposobu wypełnienia ankiet
    - ocena jakościowa wyników z Oświaty i całościowych.
3. Potrzeba zorganizowania przez TOIK i WOP konferencji dla nauczycieli i rodziców dot. agresji i sposobów radzenia sobie z problemem oraz skutków agresji w postaci przemocy w rodzinie i szkole (w tym: "moda" na samookaleczanie) - wspólny wniosek Wydz. Edukacji i Delegatury KO.
4. Aby właściwie informować i przeciwdziałać przemocy w rodzinie z poziomu przedszkola czy szkoły potrzeba w dalszym ciągu przeszkolenia kadry przez TOIK i WOP, która nie jest przygotowana do prowadzenia tego rodzaju działań.
5. W Wydziale Edukacji brak zespołu przygotowującego ankiety dot. przemocy w rodzinie, rozsyłającego dane, zbierającego i analizującego wyniki i wyciągającego wnioski z opracowań nadesłanych z ogółem ok. 80 miejskich szkół i placówek oświatowych (dodatkové zadanie).

W ślad za zapytaniem: w jaki sposób zamieścić dane z Edukacji w *Raporcie – sprawozdaniu z realizacji zadań w 2009 r. przez Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa* Wydział Edukacji powtarza swoje intencje z ubr.: proszę zamieścić stosowne liczby wraz z komentarzem w tekście raportu, wykorzystując analizę jakościową ankiet, podobnie jak zamieszczono dane z Policji w 2008 r.

Opracowanie:
inspektorzy Wydziału Edukacji UMT:
Danuta Więckowska, Iwona Klich i Danuta Ciszek
dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Ewa Mruk-Smoleń
psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Iwona Mielec

Dyrektor Wydziału Edukacji
Bogumiła Porębska

Lista instytucji, które odpowiedziały na przesłane ankiety:

- Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa
w tym inf. dot.:
  - TTZPS
  - ARKA
  - CARITAS

- Wydział Edukacji (inf. dot. szkół i placówek oświatowych)
- Pogotowie Opiekuńcze
- MOPS, w tym inf. dot.:
  - Pogotowie Opiekuńcze
  - Dom Dziecka Nr 2
  - Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy
- Prokuratura Rejonowa
- Sąd Okręgowy – Wydział Karny
- Sąd Rejonowy – Wydział Karny
- Policja
- TOIKiWOP

Nie odpowiedziały na przesłane ankiety:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Referat Gospodarowania Zasobami Mieszkaniowymi
- Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia
- Specjalistyczny Szpital im E.Szczeklika
- Szpital Świętego Łukasza
- Zakład Karny ul. Konarskiego 2b
- Zakład Karny Tarnów - Mościce

